

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ประจำปี 2569

หน่วยงาน : กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ชื่อองค์ความรู้ : คู่มือขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ขั้นตอน	รายละเอียดการดำเนินงาน	ผลลัพธ์ที่ได้
คิด	1. กองส่งเสริมสถาบันครอบครัวจัดประชุมเตรียมความพร้อม การติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการ ปฏิบัติราชการประจำปี 2568 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2568 โดย ที่ประชุม กสศ. มีมติคัดเลือกองค์ความรู้เรื่องการขับเคลื่อนและ พัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความ รุนแรงในครอบครัว ในการจัดการความรู้ของหน่วยงาน ประจำปี 2569 เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาใช้เป็น เครื่องมือในการขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการ กระทำความรุนแรงในครอบครัวระดับตำบล (ศปก.ต.) หน่วย ปฏิบัติที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด เอื้อประโยชน์ต่อ คณะทำงาน ศปก.ต./ศพค. ใช้ทำงานในชุมชน ทำให้เกิดการ เชื่อมโยงการทำงานระหว่างระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด มี การบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานและเครือข่ายในระดับ พื้นที่อย่างชัดเจน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมการดูแลป้องกัน และ แก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวอย่างยั่งยืน ลดปัจจัยเสี่ยง ในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. กองส่งเสริมสถาบันครอบครัวเห็นชอบรายละเอียดแผนการ จัดการความรู้ของหน่วยงาน ประจำปี 2569 ในที่ประชุมการ	- องค์ความรู้เรื่องการขับเคลื่อนและพัฒนา รูปแบบ การเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรง ในครอบครัว - มีแผนการจัดการความรู้ของหน่วยงาน (KM Action Plan) ประจำปี 2569

ขั้นตอน	รายละเอียดการดำเนินงาน	ผลลัพธ์ที่ได้
	วิเคราะห์กระบวนการหลักและสนับสนุนตามภารกิจ การจำแนกกลุ่มผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการตามภารกิจฯ เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2569 3. กองส่งเสริมสถาบันครอบครัวได้เนิรการจัดทำแผนการจัดการความรู้ ประจำปี 2569 และส่งให้กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร รวบรวมเสนออธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวให้ความเห็นชอบ ตามหนังสือกองส่งเสริมสถาบันครอบครัว พม 0505/315 ลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569	
ค้น/สร้าง	1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ผลการดำเนินงาน ศปก.ต. รวมถึงแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย คู่มือการช่วยเหลือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2. การถอดองค์ความรู้หรือทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน คณะทำงานจาก ศปก.ต. มีผลงานโดดเด่น โดยวิธีการสัมภาษณ์ตามข้อคำถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงาน เพื่อนำข้อค้นพบและความรู้เชิงเทคนิคที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ไปสกัดเป็นเนื้อหาในร่างคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เพื่อเป็นกรณีศึกษาให้ ศปก.ต. ในพื้นที่อื่น ๆ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานจริง	- ร่างคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ขั้นตอน	รายละเอียดการดำเนินงาน	ผลลัพธ์ที่ได้
	3. จัดหมวดหมู่ข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อจัดทำองค์ประกอบของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อในร่างคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว 4. นำองค์ความรู้ทั้งองค์ความรู้เชิงเอกสาร และองค์ความรู้จากบุคคลมาเรียบเรียง เพื่อจัดทำเนื้อหาในร่างคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนาแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	
เข้าถึง/แบ่งปัน	1. กลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ ได้มีการประชุมกลุ่มเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเสนอความเห็นหัวข้อที่จะนำไปเป็นโครงสร้างในตัวเล่มคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนาแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งที่ประชุมเสนอให้จัดทำคลิปวิดีโอแนะนำแนวทางการดำเนินงาน ศปก.ต. ควบคู่กับการใช้คู่มือฯ เพิ่มเติม เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2569 2. กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยกลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิได้จัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้คู่มือขับเคลื่อนและพัฒนาแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกล่าวถึงการนำคู่มือไปปรับใช้กับการดำเนินงาน ศปก.ต. โดยมี นางนงนุชา วรชีนา เป็นประธานในการประชุม พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ กสค. เข้าร่วมในวันพุธที่ 23 กรกฎาคม 2569 เวลา 13.30 - 16.30 น. ณ ห้องประชุม สค. (DWF Meeting Room) ชั้น 12 โดยมีการทำแบบทดสอบก่อน และหลังเข้ารับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (จำนวน 20 ข้อ) และมีแบบประเมินความพึงพอใจและ	- คลิปวิดีโอแนะนำแนวทางการดำเนินงาน ศปก.ต. ควบคู่กับการใช้คู่มือฯ ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะจากที่ประชุมกลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ - เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว ที่เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้คู่มือฯ จำนวน 53 คน ได้รับการแบ่งปันความรู้ร่วมกัน โดยมีผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อน-หลังเข้ารับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 นอกจากนี้ ที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในประเด็นการขับเคลื่อนงาน ศปก.ต. ในมิติต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงเนื้อหาในเล่มคู่มือทำให้เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมสถาบันครอบครัวมีความรู้เรื่องการดำเนินงาน ศปก.ต. มากขึ้น - สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนาแบบการเฝ้าระวังฯ ผู้ปฏิบัติงานด้าน

ขั้นตอน	รายละเอียดการดำเนินงาน	ผลลัพธ์ที่ได้
	ข้อเสนอแนะจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ที่ประชุมเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อเล่มร่างคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนา รูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงใน ครอบครัวว่าเล่มร่างนั้น ควรมีเพิ่มเติมหรือแก้ไขรายละเอียด ภายในเล่มร่างอย่างไรบ้าง 3. เปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนา รูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงใน ครอบครัว ระหว่างวันที่ 18 – 24 กรกฎาคม 2569 โดยมี หนังสือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การรับฟังความคิดเห็น ดังกล่าวถึงสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านความรุนแรงใน ครอบครัว เสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเล่ม ร่างคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนา รูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	ความรุนแรงในครอบครัวแต่ละจังหวัดให้ข้อสังเกต เพื่อนำไปปรับปรุงร่างคู่มือฯ
ปรับปรุง/เผยแพร่	1. ปรับปรุงเนื้อหาในเล่มร่างคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนา รูปแบบ การเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยเสนอผู้อำนวยการกองส่งเสริมสถาบันครอบครัวพิจารณา เนื้อหาโดยรวม หากมีประเด็นเพิ่มเติมที่ควรมีในคู่มือเล่มนี้ จากนั้นได้ดำเนินการปรับปรุงคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนา รูปแบบ การเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ฉบับสมบูรณ์ 2. กองส่งเสริมสถาบันครอบครัวเผยแพร่คู่มือขับเคลื่อนและ พัฒนา รูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความ	- คู่มือขับเคลื่อนและพัฒนา รูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวฉบับ สมบูรณ์ - คลิปวิดีโอแนะนำการใช้คู่มือฯ - มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คู่มือ และคลิปวิดีโอผ่าน ช่องทางออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์กรมกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัว เว็บไซต์ Family Line (www.เพื่อน ครอบครัว.com) เว็บไซต์ยูทูบ (www.youtube.com)

ขั้นตอน	รายละเอียดการดำเนินงาน	ผลลัพธ์ที่ได้
	รุนแรงในครอบครัว ผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เว็บไซต์ Family Line (www.เพื่อนครอบครัว.com) ไลน์กลุ่มเจ้าหน้าที่ กสศ. ไลน์กลุ่มสหาย กสศ. ซึ่งในกลุ่มไลน์นี้ มีเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของจังหวัด (76 จังหวัด ทั่วประเทศ) ที่รับผิดชอบงานของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวอยู่ 3. กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยกลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิได้แจกคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เป็นเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างทักษะในการป้องกัน เฝ้าระวัง และช่วยเหลือผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวให้แก่เครือข่ายตามกฎหมาย (ศปก.ต.) และนำเสนอคลิปวิดีโอแนะนำแนวทางการดำเนินงาน ศปก.ต. ควบคู่กับการใช้คู่มือฯ ซึ่งการประชุมจัดขึ้นเมื่อวันที่ 10 – 11 สิงหาคม 2569 ณ โรงแรมรอยัล ซิตี กรุงเทพมหานคร 4. กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยกลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิได้จัดทำคลิปวิดีโอแนะนำการดำเนินงาน ศปก.ต. ควบคู่กับการใช้คู่มือขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ได้แก่ เว็บไซต์กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เว็บไซต์ยูทูบ (www.youtube.com) และอินสตาแกรม กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (DWF Instagram)	และอินสตาแกรม กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (DWF Instagram) ไลน์กลุ่มเจ้าหน้าที่ กสศ. ไลน์กลุ่มสหาย กสศ. เป็นต้น

ขั้นตอน	รายละเอียดการดำเนินงาน	ผลลัพธ์ที่ได้
	ทั้งนี้ ในเดือนกันยายน 2569 กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยกองส่งเสริมสถาบันครอบครัวได้ผลิตสื่อคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยจะมีการจัดส่งให้กับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 76 จังหวัด (ทั่วประเทศ) และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในเดือนตุลาคม 2569 เพื่อเป็นแนวทางการทำงานด้านความรุนแรงในครอบครัวในชุมชนต่อไป	

สรุปผลที่ได้และแนวทางพัฒนาต่อ

ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการจัดการความรู้ : การจัดทำคู่มือขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ทำให้ทราบรูปแบบการจัดกิจกรรมในชุมชนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ วิธีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อพบปัญหาหน้างาน รวมถึงการจัดทำข้อมูลชุมชนที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนงานด้านครอบครัวซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลการถอดองค์ความรู้จากผู้ปฏิบัติงานด้านความรุนแรงในครอบครัว จากศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำรุนแรงในครอบครัวระดับตำบล (ศปท.) ที่มีผลงานโดดเด่นเป็นรูปธรรม กองส่งเสริมสถาบันครอบครัวได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และสกัดเป็นข้อมูลในเล่มคู่มือ เพื่อให้คู่มือมีเนื้อหาที่ครอบคลุมทุกมิติ

ประโยชน์ที่ได้รับ : คู่มือเล่มนี้เป็นการรวบรวมแนวคิดการทำงานในชุมชน เทคนิคการใช้ทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น การประเมินระดับความเสี่ยงของครอบครัวและชุมชน ตลอดจนรูปแบบการจัดกิจกรรมในชุมชนซึ่งเป็นกรณีศึกษาจากพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทุกภาคส่วนทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและแกนนำชุมชน สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนได้อย่างถูกต้องและเท่าทันสถานการณ์ นอกจากนี้ คู่มือเล่มนี้ยังเปรียบเสมือนเพื่อนคู่คิดที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจให้ผู้ปฏิบัติงานด้านความรุนแรงในครอบครัวให้ทำงานได้ง่ายขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค :

- เมื่อประสานงานกับคณะทำงาน ศปก.ต. ส่วนใหญ่มีองค์ความรู้ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว แต่ยังไม่มีความมั่นใจว่าช่วยเหลือได้มากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านความรุนแรงในครอบครัวมีหน้าที่อื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน ทำให้ทำหน้าที่ได้ไม่เต็มที่ อีกทั้งงานที่ได้รับมอบหมายยังซ้ำซ้อนงานกับภารกิจของกรมอื่น ๆ ภายใต้กระทรวง พม.อีกด้วย
- การสัมภาษณ์ถอดองค์ความรู้เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาลในระดับพื้นที่ พบว่า ยังขาดการสนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากมีนโยบายที่ไม่เอื้อต่อการใช้งบประมาณ มีข้อจำกัดด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพราะเป็นโครงการที่ไม่ได้ระบุในเทศบัญญัติ และไม่ใช่งานที่โดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหามารยาทความรุนแรงในครอบครัว หรือโครงการบางประเภทไม่สามารถเบิกจ่ายได้
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางพื้นที่ ไม่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจัดขึ้น เพราะเห็นว่าหากมี ศปก.ต. ในพื้นที่ เป็นการเปิดจุดอ่อนของชุมชน จะแสดงให้คนอื่นได้เห็นว่าชุมชนของตนเป็นพื้นที่ที่มีปัญหามารยาทความรุนแรงสูง

แนวทางพัฒนาต่อยอด หรือสิ่งที่ยังดำเนินการได้ไม่แล้วเสร็จ : ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยกองส่งเสริมสถาบันครอบครัว มีแผนจะเผยแพร่คู่มือขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหามารยาทความรุนแรงในครอบครัวให้กับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อส่งต่อให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานด้านความรุนแรงในครอบครัวทำงานในชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความรุนแรงในครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น ทราบกระบวนการ และช่องทางการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหามารยาทความรุนแรงในครอบครัวได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ เป็นการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครจิตอาสา เช่น อพม. และ อสม. ในพื้นที่ให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น
